

РЕШЕНИЕ

№ 18650

гр. София, 02.06.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 45 състав, в
публично заседание на 13.05.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгени Стоянов

при участието на секретаря Теменужка Стоименова, като разгледа дело номер **2647** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), във връзка с чл. 68, ал. 6 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР).
Образувано е по жалба на И. С. С., ЕГН [ЕГН], с постоянен адрес: [населено място], [улица], етаж 5, ап. 30, чрез адвокат Х. С. М., САК, срещу Уведомително писмо рег. № 328600 – 11585 от 20.02.2025 г. на Директор на Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП), с което е отказано снемане на полицейски регистрации по отношение на жалбоподателя.

В жалбата се излагат доводи за незаконосъобразност на оспорения акт. Практиката на ВАС приема, че в хода на административното производство по чл. 68, ал. 6 от ЗМВР административният орган трябва да извърши проверка за необходимост от съхранение на личните данни в информационните масиви на МВР към момента на подаване на искането. По същество проверката, освен предвидените в чл. 19 от Наредбата за извършвана и снемане на полицейска регистрация действия, трябва да включва събиране и анализ относно заявителя – субект на данни, не само дали спрямо него са налице предвидените в националното законодателство основания в чл. 68, т. 1 – 5 от ЗМВР за заличаване на полицейската регистрация, но и на по – широк кръг от данни, свързани с личността на субекта. Това в случая не е осъществено. Органът е изследвал само развитието на предходното административно производство. Съхраняването на данни до смъртта на субекта противоречи на правото на ЕС.

Претендира се отмяна на административния акт и връщане на преписката за ново разглеждане от административния орган. Моли за присъждане на разноски по делото.

В съдебно заседание, жалбоподателят не се явява. Представява се от адв. Х. М..

Ответникът - директорът на Главна дирекция „Национална полиция“, не изпраща представител.

Административен съд София-град, след като обсъди релевираните с жалбата основания, прецени събраните по делото доказателства и на основание чл. 168, ал. 1, вр. чл. 146 АПК провери изцяло законосъобразността на обжалвания административен акт, намира за установено от фактическа страна следното:

В Главна дирекция „Национална полиция“ е постъпило заявление вх. № 328605 – 10 / 15.01.2025 г. Заявлението е било подадено от И. С. С., ЕГН [ЕГН]. В него е поискано да се снесе полицейската регистрация на С.. Като основание е посочено наличието на съдебна реабилитация (чл. 87 от НК), както и наличие на решение на Съда на ЕС по преюдициално запитване.

По така подаденото от И. С. заявление е извършена проверка. В резултат от проверката административният орган е приел, че не са установени нововъзникнали факти и обстоятелства, които да удостоверяват, че е отпаднала целта, заради която са били извършени полицейските регистрации на И. С. С..

По отношение на цитираното от И. С. Решение от 30 януари 2024 г. на Съда на Европейския съюз по дело С – 118 / 2022 г. с предмет преюдициално запитване, отправено на основание чл. 267 от ДФЕС от Върховния административен съд с акт от 10 януари 2022 г., жалбоподателят е уведомен, че същото не е пряко относимо към произнасянето на компетентния орган (ГДНП). Изрично се посочва в мотивите на административния акт, че към дата 31.01.2025 г. са предприети организационни мерки от страна на ръководството на МВР, като ГДНП и други основни структури на МВР, свързани с режима на полицейската регистрация, са задължени да приведат националната законодателна уредба, уреждаща извършването и снемането на полицейската регистрация, в съответствие с изискванията на цитирания нормативен акт на ЕС.

В останалата част от мотивите на оспорения административен акт се прави подробен преглед на полицейските регистрации на И. С. С.. Посочени са следните полицейски регистрации:

№ 5926 / 24.09.1998 г. на 03 РУ – СДВР, за извършено деяние по чл. 206 от НК по 3М № 2520 / 1998 г. на 03 РУ – СДВР. С протоколно определение от дата 18.03.2002 г. постановено по НОХД № 5840 / 2001 г., Софийският районен съд е одобрил постигнатото споразумение, по силата на което И. С. С. се е признал за виновен, поради което и на основание чл. 206, ал. 1, вр. чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ от НК му е определил наказание „глоба“ в размер на 500 лева;

№ 10116 / 24.08.2003 г. на 04 РУ – СДВР за деяние по чл. 339 от НК по 3М № 3836 / 2003 г. на 04 РУ – СДВР. С протоколно определение от дата 13.07.2011 г. постановено по НОХД № 2090 / 2009 г., Софийският районен съд е одобрил постигнатото споразумение, по силата на което И. С. С. се е признал за виновен в извършени престъпления по чл. 206, ал. 1, пр. 1 – во от НК и по чл. 339, ал. 1, пр. 1 – во и пр. 2 – ро от НК, като на основание чл. 206, ал. 1, пр. 1 – во и чл. 54, вр. чл. 2, ал. 1 от НК му е определил наказание „лишаване от свобода“ за срок от 5 месеца, чието изпълнение на основание чл. 66, ал. 1 от НК е отложено за срок от три години и на основание чл. 339, ал. 1, пр. 1 – во и пр. 2 – ро, вр. чл. 54, вр. чл. 2, ал. 1 от НК му е определил наказание „лишаване от свобода“ за срок от 5 месеца, чието изпълнение на основание чл. 66, ал. 1 от НК е отложено за срок от три години. На основание чл. 23, ал. 1 от НК на И. С. съдът е определил едно общо най – тежко наказание „лишаване от свобода“ за срок от 5 месеца, чието изпълнение на основание чл. 66, ал. 1 от НК е отложено за срок от три години;

№ 2349 / 22.11.2011 г. на 01 РУ – СДВР за деяние по чл. 206, ал. 1 от НК по 3М № 5350 / 2005 г. на 01 РУ – СДВР. С протоколно определение от дата 29.10.2012 г. постановено по НОХД № 22733 / 2011 г., Софийският районен съд е одобрил постигнатото споразумение, по силата на което И. С. С. се е признал за виновен, поради което и на основание чл. 206, ал. 1, вр. чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“, вр. чл. 2, ал. 2 от НК му е определил наказание „глоба“ в размер на 1000 лева;

№ 187 / 18.12.2004 г. по описа на ГПУ К. – РДГП Драгоман, за деяние по чл. 279 от НК, по 3М №

208 / 18.12.2004 г., БПП № 79 / 18.12.2004 г. на ГПУ – 01- К.. С протоколно определение № 116 от 21.12.2004 г., постановено по НОХД № 815 / 2004 г., Сливнишкият районен съд, Трети състав, одобрява постигнатото споразумение, по силата на което И. С. С. се признава за виновен, поради което и на основание чл. 279, ал. 1, пр. 2 – ро, вр. чл. 18, ал. 1, пр. 1 – во, вр. чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ от НК го осъжда на глоба в размер на 1100 лева и на основание чл. 316, пр. 2 – ро, вр. чл. 308, ал. 2, пр. 2 – ро, вр. ал. 1, пр. 2 – ро, вр. чл. 55, ал. 1, т. 2, б. „б“ от НК го осъжда на наказание глоба в размер на 1000 лева. Съдът е наложил на И. С. С. на основание чл. 23, ал. 1 от НК най – тежкото от така определените наказания, а именно глоба в размер на 1100 лева.

Административният орган е установил, че с протокол от 04.11.2019 г., НО, Софийският районен съд е реабилитирал И. С. С. на основание чл. 87 от НК по общо 21 наказателни дела от общ характер, включително и по НОХД № 5840 / 2001 г., НОХД № 2090 / 2009 г., НОХД № 22733 / 2011 г. по описа на СРС и по НОХД № 815 / 2004 г. на Районен съд – Сливница.

Административният орган е изложил мотиви, че прекратяването на делото при сключване на споразумение не е сред лимитативно изброените основания за снемане на полицейската регистрация по чл. 68, ал. 6 от ЗМВР, включително поради настъпила реабилитация.

В хода на извършената проверка органът не е установил нови обстоятелства, които да удостоверяват, че е отпаднала необходимостта и целта, заради която са били извършени полицейските регистрации на И. С..

С Уведомително писмо рег. № 328600 – 11585 от 20.02.2025 г. на Директор на Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП), е отказано снемане на полицейски регистрации по отношение на жалбоподателя.

Недоволен от това уведомително писмо жалбоподателят го оспорва пред състав на АССГ.

При така установената фактическа обстановка, Административен съд София - град обосновава следните правни изводи:

Жалбата е подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК, срещу подлежащ на обжалване индивидуален административен акт, от надлежна страна, за която е налице правен интерес от оспорване, поради което е процесуално допустима. В самото уведомително писмо не е посочен срок за обжалване, тоест налице е хипотезата на чл. 140, ал. 1 от АПК – срокът за обжалване се удължава на два месеца. Писмото е издадено на дата 20.02.2025 г., като е получено на дата 21.02.2025 г. Жалбата е от дата 06.03.2025 г., подписана с КЕП. По делото са приложени доказателства за внесена държавна такса в полза на АССГ в размер на 10 лева. С уведомителното писмо се засяга правната сфера на И. С. С.. За него е налице правен интерес от оспорването.

Разгледана по същество, жалбата е основателна по следните съображения:

В настоящото производство съгласно чл. 168, ал. 1, вр. чл. 146 от АПК, съдът проверява законосъобразността на обжалвания административен акт, като извършва преценка дали е издаден от компетентен орган и при спазване на установената форма, спазени ли са процесуалните и материалноправни разпоредби по издаването му и съобразен ли е с целта на закона.

Съдът намира, че оспорената заповед е издадена от компетентен административен орган в кръга на предоставените му правомощия съгласно чл. 68, ал. 6 от ЗМВР. Съгласно тази разпоредба полицейската регистрация се сема (респ. се отказва снемане) въз основа на писмена заповед на администратора на лични данни или на оправомощени от него длъжностни лица. Администратор на лични данни по смисъла на ЗЗЛД е министърът на вътрешните работи, съгласно чл. 29 ал. 1 от ЗМВР. Разпоредбата на чл. 21, ал. 1 от Наредбата за реда за извършване и снемане на полицейска регистрация (НРИСПР) определя, че полицейската регистрация се сема или снемането ѝ се отказва с писмена заповед на министъра на вътрешните работи или оправомощени от него

длъжностни лица. Видно от представената и неоспорена по делото Заповед № 8121з-267/10.03.2015 г. на министъра на вътрешните работи последният, на основание чл. 68 ал. 6, във вр. с чл. 29, ал. 1 и чл. 33, т. 9 от ЗМВР е оправомощил директора и заместник - директорите на Главна дирекция "Национална полиция" да издават заповеди за снемане или за отказ за снемане на полицейска регистрация.

Оспорената заповед е издадена в предписаната от закона писмена форма по чл. 59, ал. 2 от АПК и при издаването ѝ не са допуснати нарушения на административнопроцесуалните правила, установени в чл. 19 от Наредба за реда за извършване и снемане на полицейска регистрация (НРИСПР), които да обуславят нейната отмяна.

Независимо от спазването на писмената форма обаче, заповедта е издадена при липса на мотиви. В нея не са изложени конкретни обстоятелства по въпроса, защо в административното производство, образувано по заявлението на И. С., полицейските регистрации не трябва да се снемат. Административният орган е обърнал изключително детайлно внимание върху съществуващите полицейските регистрации на жалбоподателя. Проследено е внимателно и развитието по предходните административни производства, приключили с отказ от снемане на полицейска регистрация. По отношение на последното искане на С. за снемане на полицейските регистрации не са изложени конкретни мотиви. Посочено е единствено, че не са установени нови данни, които да водят до отпадане на необходимостта от поддържане на полицейските регистрации на С.. Неясно остава защо органът приема, че Решение от 30.01.2024 г. по дело № С-118/22 г. на Съда на ЕС с предмет преюдициално запитване, отправено на основание чл. 267 от ЕС, не е пряко относимо към произнасянето на компетентния орган по искането на С.. Не става ясно констатацията, че ГДНП е задължена да приведе националната законодателна уредба в съответствие с нормативен акт на ЕС, към кого е насочена и с какво тя има отношение към конкретното искане на С..

Неспазването на изискването за излагане на мотиви, когато органът е овластен да реши въпроса по свободна преценка, е по своята същност основание за отмяна на административния акт (в този смисъл вж. Тълкувателно решение № 4 от 22.04.2004 г. по тълкувателно дело № 4 от 2002 г.) Съгласно т. 2 от ТР № 4 от 22.04.2004 г. в случаите, когато административният орган е овластен да реши въпроса по свободна преценка, необсъждането на възраженията и обясненията на заинтересованите граждани и организации, които пряко касаят решавания въпрос, и / или неизлагането на мотиви съставляват основания за отмяна на административния акт.

Фактическите и правни основания (мотивите) за издаване на административните актове са задължителен реквизит, съгласно чл. 59, ал. 2, т. 4 от Административнопроцесуалния кодекс. Много често обаче, при издаването на административен акт, авторът на акта не излага мотиви или излага такива, но те са непълни, неясни, нелогични, противоречиви или се свеждат до преразказ на съдържанието на правни разпоредби, което практически се явява липса на мотиви.

Мотивите са конкретните фактически и правни съображения на административния орган за упражненото от него правомощие, респективно за издаването на административния акт, от който са част. Мотивите обосновават волеизявлението на органа от фактическа и правна страна. По същество, излагането на мотиви съставлява посочване на основанията, от които органът черпи упражненото от него правомощие.

По правило, съгласно чл. 59, ал. 1 от АПК, административният орган издава или отказва издаване на акта с мотивирано решение. След като мотивите са задължителен реквизит на административния акт, те също трябва да бъдат изложени писмено.

Когато недостатъчността, неточността, нелогичността или вътрешната противоречивост на мотивите водят до невъзможност да се разбере от какви съображения се е ръководил

административният орган, за да издаде такъв именно акт, всъщност липсват мотиви.

Административният акт трябва да бъде мотивиран не само когато е издаден в условията на обвързана компетентност, но и когато е издаден в условията на оперативна самостоятелност (вж. т. 2 от Постановление № 4 от 22.09.1976 г. по гр. д. № 3/76 г. на Пленума на Върховния съд) и т. 2 от Тълкувателно решение № 4 от 22.04.2004 г. по д. № ТР - 4/2002 г. на Общото събрание на съдиите (ОСС) от Върховния административен съд (ВАС). Административният акт трябва да бъде мотивиран независимо от това дали издателят му е едноличен или колективен орган и дали гласуването е явно или тайно (вж. Тълкувателно решение № 1 от 18.04.2006 г. по т. д. № 1 / 2006 г. на ОСС, втора колегия на ВАС).

Категорично, както в правната доктрина, така и в съдебната практика, е прието, че липсата на мотивите е порок, който води до незаконосъобразност (недействителност, в частност унищожаемост) на акта и до отмяната му, когато същият бъде оспорен по административен или по съдебен ред. В Постановление № 4 от 22.09.1976 г. по гр. д. № 3/76 г. на Пленума на Върховния съд е прието, че „мотивирането на акта улеснява контрола, който се упражнява над акта при обжалването му по административен или съдебен ред, поради което самото то представлява изискване за законосъобразност“. В Тълкувателно решение № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС е прието, че изискването за мотивиране на административния акт е гаранция, която се проявява в две насоки, а именно: „С излагането на мотивите се довеждат до знанието на страните съображенията, по които административният орган е издал или е отказал да издаде искания административен акт. Това подпомага страните в избора на защитните средства и въобще при изграждането на защитата им срещу такива актове. От друга страна пък, наличието на мотиви улеснява контрола върху законосъобразността и правилността на акта, упражняван при обжалването му пред по-горния административен орган и пред съда, допринася за разкриване на евентуално допуснатите закононарушения, разкрива и възможности за контрол над случаите, в които въпросът е решен по целесъобразност, но са надхвърлени рамките на предоставената на административния орган оперативна самостоятелност.“ Посоченото означава, че мотивите като реквизит на административния акт, имат важно значение както за страните, така и за ръководещия производството орган.

Върховният административен съд (ВАС) приема в практиката си, че липсата на мотиви винаги води до отмяна на акта, но не е категоричен относно условието за законосъобразност, което се нарушава при наличието на този порок. В някои свои решения ВАС приема, че липсата на мотиви е съществено нарушение на административнопроизводствените правила. Така в Решение № 5392 от 10.04.2019 г. на ВАС по адм. д. № 5298/2017 г. съдът приема, че „актът е издаден в законоустановената писмена форма, но при постановяването му не са изложени конкретни фактически основания, каквото е изискването на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК, което в конкретния случай следва да бъде възприето като нарушение по смисъла на чл. 146, т. 3 от АПК“, т. е. като съществено нарушение на административнопроизводствените правила (в този смисъл са и Решение № 1287 от 1.02.2017 г. на ВАС по адм. д. № 11174/2016 г., Решение № 10384 от 7.08.2017 г. на ВАС по адм. д. № 5232/2017 г., Решение № 8625 от 11.07.2016 г. на ВАС по адм. д. № 1043/2016 г., и др.)

Съществува обаче и съдебна практика, която приема, че липсата на мотиви е порок във формата. Например в Решение № 123 от 7.01.2019 г. на ВАС по адм. д. № 5763/2018 г. съдът приема, че „чл. 59, ал. 2, т. 4 АПК регламентира изискванията към формата на индивидуалния административен акт“, тъй като „не съдържа правило, което обвързва предходно и обуславя следващо действие на органа по провеждането на административното производство като динамичен фактически състав.“ (в този смисъл са и Решение № 11550 от 1.10.2018 г. на ВАС по адм. д. № 5011/2018 г.,

Решение № 14414 от 23.11.2018 г. на ВАС по адм. д. № 6989/2018 г., Решение № 9624 от 19.07.2017 г. на ВАС по адм. д. № 250/2017 г. и др.).

Липсата на мотиви за издаването на индивидуален административен акт е порок, който съществено нарушава установената от закона форма. Този извод следва от систематичното място на разпоредбата на чл. 59, ал. 2, т. 4 от АПК, с която се установява задължението за мотивиране на акта. Изискването за писмена форма на акта предполага изискването за реквизити и такъв именно задължителен реквизит са фактическите и правни основания за издаването му. В този смисъл, ако липсват мотиви на акта, той ще бъде оспорен, респективно отменен на основание чл. 146, т. 2 от АПК - неспазване на установената форма, а не на основание чл. 146, т. 3 от АПК - съществено нарушение на административнопроизводствени правила.

Основанията за оспорване на административните актове са свързани с неспазването на различни законови изисквания (изисквания за форма, материалноправни разпоредби, производствени правила и пр.). Всяко едно законово изискване обаче, обуславя и гарантира спазването на друго такова. Поради това, понякога е трудно да се отговори еднозначно на въпроса нарушаването на конкретна законова разпоредба до нарушаването на кое от условията за законосъобразност води, респективно на кое от посочените в чл. 146 от АПК основания трябва да бъде оспорен актът.

В Тълкувателно решение № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС е прието, че „не е необходимо обаче да съвпадат по време издаването на административния акт или отказа и и излагането на съображенията, по които административният орган е стигнал до едното или другото разрешение.“ В същото тълкувателно решение се сочи възможността „мотивите да предхождат издаването на акта и да се съдържат в друг документ, съставен с оглед предстоящото издаване на административния акт“ и ако последният „е издаден на основание на такива подготвителни документи, изложените в тях съображения са такива и за издаването на самия акт“. (Тълкувателно решение № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС)

Мотивирането на административните актове „подпомага странитепри защитата им срещу такива актове.“ Мотивите могат да бъдат изложени в подготвителни документи, но административният орган трябва изрично да се е позовал на тези документи в издадения от него административен акт. В последния трябва да се съдържа изрична препратка към тях. Подготвителните документи са част от административната преписка. Позоваването на конкретния подготвителен документ или документи внася необходимата яснота относно конкретните съображения за издаването на конкретния акт, респ. за конкретно упражненото правомощие.

Позоваването на подготвителните документи, респективно на актовете с такъв характер, в който се съдържат мотивите, не само гарантира, че заинтересованите лица своевременно ще се информират за мотивите, но и създава една безспорна, ясна връзка между обективизираната воля на органа и конкретните съображения за това, тъй като между разпоредителната част на акта и мотивите следва да има логика и корелация.

Възможността на страната да се запознае с мотивите на акта е съществен елемент от правото ѝ на защита. Узнаването на съображенията за издаването на акта гарантира в необходимата степен правото на защита на страните. За да се гарантира правото на защита на лицата, чиито права и законни интереси актът засяга, е важно първо мотивите да бъдат изложени своевременно и второ винаги да бъдат довеждани до знанието на тези лица.

Съгласно чл. 170, ал. 1 от АПК, административният орган и лицата, за които оспореният административен акт е благоприятен, трябва да установят съществуването на фактическите основания, посочени в него, и изпълнението на законовите изисквания при издаването му. В Решение № 4736 от 01.04.2019 г. на ВАС по адм. д. № 4305 / 2018 г. е прието, че „с оглед на тази процесуална норма не може да се приеме, че в хода на съдебното оспорване, с допустими

доказателствени средства, може да се санира пропускът на административния орган да изложи фактическите основания за издаване на оспорения акт.“

Във връзка с посоченото дотук съдът намира, че в конкретния случай оспореният административен акт е издаден при липса на мотиви. В административния акт е направен подробен преглед на полицейските регистрации на жалбоподателя. Обсъдено е развитието на предходни административни производства, включително и кой акт е оспорен пред съда и как е завършил съдебният контрол. Същевременно не са изложени никакви мотиви защо не е отпаднала необходимостта от поддържането на полицейските регистрации на жалбоподателя С..

Регистрацията на лица е основен източник на информация за полицейските органи и други държавни органи в страната и чужбина по отношение на лица, спрямо които са били събрани достатъчно доказателства за виновността им в извършване на престъпление от общ характер. Регистрацията на лица е едно от регламентиранията полицейски правомощия, с които се подпомага реализирането от органите в системата на МВР на поставените цели по защита на националната сигурност, противодействие на престъпността и опазването на обществения ред. Прилагането на правомощието от органите чрез актовете и действията, свързани с него, във всички случаи е задължително да става при спазване на предвидените в нормативните актове и документи основания и ред за това. МВР е ангажирано да извършва тази дейност по силата на закон, чрез който полицейските органи при наличие на регламентирани правни основания осъществяват правомерно вмешателство в личното пространство на човека.

Държавните органи в една развита демокрация е задължително да предприемат проактивни действия по защита правата на човека. При наличие на предвидените в закона условия активността и законосъобразните актове и действия на органите са показател от съществено значение, определящ моментното състояние и перспективите за развитие на изградената система за гарантиране и охрана на правата и свободите на гражданите в рамките на държавата. Поставянето на отделната личност в позиция да упражнява и защитава гарантираните ѝ от законите права и интереси на равни начала с държавните органи чрез активното ѝ участие в държавните дела представлява едно стриктно придържане към възприетите международни стандарти в тази сфера. Деликатен момент при осъществяване на държавната власт е постигането на равновесие между личните и обществените интереси, което да позволи да се гарантира сигурността на обществото и правата и свободите на отделната личност.

Административният орган е направил извод, че прекратяването на делото при сключване на споразумение не е сред лимитативно изброените основания за снемане на полицейска регистрация по чл. 68, ал. 6 от ЗМВР, включително при настъпила реабилитация. Това е единственият аргумент по отношение на предпоставките за снемане на полицейските регистрации на И. С.. На практика не е възможно да се осъществи ефективен съдебен контрол върху това, дали изводът на административния орган е обоснован. Тази невъзможност се дължи на липсата на мотиви в оспорения акт.

Във връзка с това трябва да се посочи, че настоящият състав съобрази тълкуването, осъществено в Решение на Съда на ЕС от 30 януари 2024 г. по дело С – 118 / 2022 г., NG, ECLI:EU:C:2024:97. Съгласно това решение, чл. 4, § 1, букви в) и д) от Директива (ЕС) 2016 / 680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания и относно свободното движение на такива данни, и за отмяна на Рамково решение 2008 / 977 / ПВР на Съвета, разглеждан във връзка с чл. 5 и 10, чл. 13, § 2, букви б) и чл. 16, § 2 и 3 от тази директива в светлината на членове 7 и 8 от Хартата, *трябва да се тълкуват в смисъл, че*

не допуска национално законодателство, което за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания предвижда съхранение от полицейските органи на лични данни, и по – конкретно на биометрични и генетични данни за лица, осъдени с влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер, и то до смъртта на субекта на данни, включително когато той е реабилитиран, без да задължава администратора периодично да проверява дали това съхранение все още е необходимо, и без да признава правото на субекта на данни на изтриване на горепосочените данни, щом съхранението им вече не е необходимо за целите, за които те са били обработвани или евентуално правото на ограничаване на тяхното обработване. Посоченото означава, че сама по себе си констатацията, че реабилитацията не е сред изчерпателно изброените причини да се заличат полицейските регистрации на И. С., не е достатъчна, за да се приеме, че оспореният отказ е законосъобразен. Принципно схващането на ответната страна, че хипотезите, при които се сменя полицейска регистрация, са лимитативно изброени и административният орган действа в условията на обвързана компетентност, не съответства на съюзното тълкуване. Полицейска регистрация може да се смене, и ако вече не е абсолютно необходимо да се съхраняват личните данни на субекта.

Решение от 30 януари по дело С-118/22 - и по конкретно тълкуването в него - има задължителен характер за съдилищата и за административните органи и трябва да бъде съобразено от настоящия съдебен състав при преценка основателността на жалбата. Неясно остава защо административният орган е приел, че това решение на Съда на ЕС „не е пряко относимо към произнасянето на компетентния орган (ГДНП) по сегашното искане за снемане на извършени полицейски регистрации“.

Към настоящия момент няма данни в българското законодателство да са транспонирани разпоредбите на чл. 4, параграф 1, б. (в) и (д) на Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година, съобразно които (в тази връзка и съображение (26) от Директивата) администраторът на лични данни трябва да установи срокове за изтриването на събраните лични данни или периодичен преглед.

Съюзният акт изисква националната уредба да гарантира, че събраните лични данни не надхвърлят необходимото и че не се съхраняват за период, по-дълъг от необходимото за целите, за които се обработват, като те се обработват единствено ако целта на обработването не може разумно да бъде постигната с други средства.

Според т. 70 от Решението на СЕС, чл. 5 от Директива 2016/680 оставя на държавите членки да решат дали да определят срокове за изтриването на личните данни или за периодичната проверка на необходимостта от съхранението им, но от т. 45 от Решението следва, че за да се подходящи сроковете за такава периодична проверка трябва - в съответствие с чл. 4, параграф 1, букви (в) и (д) от тази директива и в светлината на чл. 52, параграф 1 от Хартата - в крайна сметка да позволяват изтриване на разглежданите данни, когато съхранението ми вече не е необходимо. Според тълкуването на СЕС, подобно изискване не е изпълнено, когато, единствената хипотеза, в която националното законодателство предвижда такова изтриване по отношение на лице, осъдено с влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер, е настъпването на смъртта му.

Съществено в съображенията на СЕС е задължението на полицейския орган - администратор на лични данни, съхраняващ лични данни, за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания, осъден с влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер, и то до смъртта на субекта на данни, включително при реабилитация на субекта, да извършва периодична проверка

дали това съхранение все още е необходимо.

По този аргумент извършването на проверка в горния смисъл е предпоставка за законосъобразно провеждане на административното производство по чл. 68, ал. 6 от ЗМВР за снемане на полицейска регистрация, инициирано след писмено мотивирано искане на лице, регистрирано по реда на чл. 68 от ЗМВР.

Това означава, че в хода на административното производство по чл. 68, ал. 6 от ЗМВР административният орган трябва да извърши проверка на необходимостта от съхранение на личните данни в информационните масиви на МВР към момента на подаване на искането. По същество проверката освен предвидените в чл. 19 от Наредбата за реда за извършване и снемане на полицейска регистрация действия, трябва да включва събиране и анализ на информация относно заявителя - субект на данни, не само дали спрямо него са налице предвидените в националното законодателство основания в чл. 68, т. 1 - 5 от ЗМВР за заличаване на полицейската регистрация, но и на по широк кръг от данни, свързани с личността на субекта на данни във връзка с редица параметри. Те включват естеството и тежестта на престъплението, за което лицето е осъдено с влязла в сила присъда, контекста, в който е извършено това престъпление, евентуалната му връзка с други течащи производства, миналото или профила на осъденото лице, както и други особени обстоятелства, които са известни на органа относими към това лице, вкл. по отношение съществена необходимост от превенция на деяния, опасни за обществото.

Целта на проверката е съпоставка на важността на преследваната с полицейската регистрация цел във всеки конкретен случай и спрямо всяко конкретно лице (субект на данни) и тежестта на ограничението за упражняване на съответни права, вкл. правото на изтриване/заличаване на съхраняваната за лицето информация (в този смисъл т. 67, вр. т. 62 и т. 69 от решението по дело С-118/22 г. на СЕС), но в контекст на баланса между обществения интерес, предполагащ правоохранителните органи да разполагат със специфични данни за лицето, събрани чрез способа на полицейската регистрация, и правото на субекта на данни на изтриване на съхраняваните данни, щом съхранението им вече не е необходимо. (в този смисъл Решение № 13880 от 19.12.2024 г. по адм. д. № 5004 / 2024 г., Пето отделение на ВАС)

Административният орган е провел административното производство в противоречие със задължителното тълкуване, изразено в мотивите на Решение от 30 януари по дело С-118/22 г. на СЕС.

В хода на административното производство безспорно е установено, че жалбоподателят е бил осъждан. От друга страна, самият административен орган приема за безспорно, че съгласно протокол от 04.11.2019 г., НО, Софийският районен съд е реабилитирал И. С. С. на основание чл. 87 от НК по общо 21 наказателни дела от общ характер, включително и по НОХД № 5840 / 2001 г., НОХД № 2090 / 2009 г., НОХД № 22733 / 2011 г. по описа на СРС и по НОХД № 815 / 2004 г. на Районен съд – Сливница.

Националното право урежда изчерпателно предпоставките за снемане на полицейска регистрация в разпоредбата на чл. 68, ал. 6 от ЗМВР и сред тях не е предвидена възможност за снемането ѝ, в случай като настоящия – настъпила е реабилитация, но наказателното производство срещу регистрираното лице е било прекратено със споразумение. Тоест националната уредба дава на практика неограничено право на обработване на данни от компетентните органи за целите, посочени в член 1, параграф 1 от Директива 2016/680, и регистрираното лице няма право да поиска да бъде ограничено обработването, заличаване или унищожаване на данните му, в конкретната хипотеза, извън изброените в закона.

При съпоставка между Правото на ЕС и българското право в областта на полицейската

регистрация и обработката на лични данни за целите ѝ, СЕС достига до извод, че не е допустима подобна национална правна уредба и че тя противоречи на принципите на Директива (ЕС) 2016/680. Дело С-118/2022г. на СЕС е образувано по повод преюдициално запитване на ВАС на РБ по дело, с предмет оспорване на отказ за снемане на полицейска регистрация, обоснован именно с това, че случаят не попада сред основанията за снемане на полицейска регистрация, изчерпателно изброени в чл. 68, ал. 6 от ЗМВР.

Директива (ЕС) 2016/680, съображение 26, посветено на законосъобразното, добросъвестно и прозрачно обработване на личните данни, изисква гаранции, че събраните данни не надхвърлят необходимото и не се съхраняват за период по-дълъг от необходимото за целите, за които се обработват. Определя още, че администраторът следва да установи срокове за тяхното изтриване или периодичен преглед. В съображение 34 изрично се сочи, че обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното разследване на престъпления, или изпълнението на наказания, включително предпазването от заплахи за обществената сигурност и тяхното предотвратяване, следва да включва операции по ограничаване на обработването, заличаване или унищожаване на данните. Тези принципи намират проявление в разпоредбите на чл. 5 (подходящи срокове за съхранение и проверка), 10 (съхранение само при абсолютна необходимост и при подходящи гаранции за правата и свободите на субекта на данни) и 13 (допълнителна информация за срока, за който ще се съхраняват личните данни и за критериите, използвани за определянето му и съображения за законодателни мерки, които забавят, ограничават или водят до пропускане на предоставянето на тази информация на субекта на данните) от Директивата.

В цитираното решение на СЕС, т. 45, т. 70 и т. 71 се прави извод, че чл. 5 от Директивата оставя на държавите членки да решат дали да определят срокове за изтриване на посочените данни или за периодична проверка на необходимостта от съхранение им, но сроковете трябва да са подходящи и в крайна сметка да позволяват изтриване на разглежданите данни, когато съхранението им вече не е необходимо. Подобно изискване обаче не е изпълнено, когато единствената хипотеза, в която националното законодателство предвижда такова изтриване по отношение на лице, осъдено с влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер, е настъпването на смъртта му.

Основен принцип на правото на Европейския съюз е приматът му над националното право. Правото на Европейския съюз е с безусловно предимство, в случай на противоречие, пред действащото национално право. В разглеждания случай обжалваният отказ е основан на разпоредба на националния закон, която като предвижда съхранение на данните от полицейската регистрация на лице, извършило престъпление от общ характер, дори и след реабилитацията му, до смъртта му, без да се прави преценка за пропорционалност, чрез подходящи срокове за съхранение или периодични проверки за необходимост от съхранение, не е съобразена с принципите на Директива (ЕС) 2016/680 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. и поради това е незаконосъобразен.

Ответникът, отказвайки снемане на регистрациите на жалбоподателя, не е изследвал въпроса относно необходимостта от продължаване на съхранението на тези данни, въпреки настъпилата реабилитация и продължителността на съхранението, за целите, за които същите са били обработени. Никъде не е обсъден въпросът относно изминалия период от време от момента на извършване на всяка една от регистрациите (първата е от дата 24.09.1998 г., т. е. отстои на повече от 25 години). С оглед спазване принципите на Директивата, независимо от празнотата в националния закон, до привеждането му в съответствие с правото на ЕС, административният орган трябва да прави във всеки случай на искане за снемане на полицейска регистрация

конкретна преценка на необходимостта от съхранение на данните за целите, за които са събрани, за пропорционалност на срока на съхранение, както и периодични проверки дали все още съществува необходимата връзка между съхраняваните данни и преследваната цел, каквото в случая не е направено.

Изложеното налага извода, че обжалваният индивидуален административен акт трябва да бъде отменен и на основание чл. 173, ал. 2 от АПК преписката да бъде върната на административния орган за ново разглеждане на заявлението за снемане на полицейска регистрация при спазване указанията по тълкуване и прилагане на закона дадени в решението. Трябва да съобрази изложеното в решение от 30.01.2024 г. по дело С-118/2022 г. на СЕС, като конкретно се извърши преценка дали при положение, че лицето е реабилитирано и изминалото време, е все още необходимо съхраняване на данните от тази регистрация за целите, за които са събрани и дали толкова продължителното им съхраняване е пропорционално на преследваната с регистрацията цел и не засяга ли повече от необходимото правата на жалбоподателя.

Относно разноските в производството

При този изход на спора право на разноски има жалбоподателят, поради което и на основание чл. 143, ал. 1 АПК в негова полза трябва да се присъдят такива. Трябва да се присъди заплатената от жалбоподателя държавна такса в размер на 10 лева. Не се претендира адвокатско възнаграждение. По изложените съображения, Административен съд София град, Първо отделение, 45-ти състав:

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на И. С. С., подадена чрез адв. Х. С. М., САК, Уведомително писмо рег. № 328600 – 11585 от 20.02.2025 г. на Директор на Главна дирекция „Национална полиция“ (ГДНП), с което е отказано снемане на полицейски регистрации по отношение на жалбоподателя.

ИЗПРАЩА делото като преписка на директора на ГДНП за ново произнасяне по заявлението с вх. № 328605 – 10 / 15.01.2025 г. по описа на ГДНП, подадено от И. С. С., при спазване на задължителните указания по тълкуване и прилагане на закона, като на основание чл. 174 от АПК определя 30 – дневен срок за произнасяне.

ОСЪЖДА Главна дирекция "Национална полиция" да заплати на И. С. С., ЕГН [ЕГН], сумата от 10 лв. разноски по делото.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщението до страните за постановяването му.